

Riksdagens snabbprotokoll

2021/22:106

Tisdagen den 3 maj

Kl. 13.00–13.50

Det justerade protokollet utkommer inom tre veckor eller vid den tidpunkt som talmannen bestämmer. Talare som vill göra anmärkningar mot snabbprotokollet ska anmäla detta senast kl. 12.00 den tredje vardagen efter sammanträdet.

§ 1 Meddelande om frågestund

Tredje vice talmannen meddelade att frågestund skulle äga rum *torsdagen den 5 maj kl. 14.00*.

§ 2 Meddelande om särskild debatt om påskhelgens kravaller

Tredje vice talmannen meddelade att på begäran av Sverigedemokraternas partigrupp skulle en särskild debatt om påskhelgens kravaller anordnas *fredagen den 6 maj kl. 9.00*.

Från regeringen skulle justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S) delta.

Den inkomna skrivelsen hade följande lydelse:

Sverigedemokraterna begär en särskild debatt om påskhelgens kravaller

Under påskhelgen har omfattande upplopp skett på flera orter. Stora grupper har samlats för att kasta sten, molotovcocktails och tända eld på fordon och byggnader.

Enligt Polisen har upprorsmakarna visat total likgiltighet inför såväl enskilda polisers som privatpersoners liv och egendom och haft ett uttryckligt syfte att orsaka allvarlig skada. Ett av många exempel var när en buss sattes i brand medan människor fortfarande befann sig ombord. Totalt har minst 26 poliser skadats och ett 40-tal personer har gripits eller anhållits.

När poliser tvingas retirera, blir skadade, får sin utrustning stulen och sina bilar uppeldade så har någonting brutit i Sverige. Påskhelgens våldsamma upplopp har satt ljuset på vilka förutsättningar Polisen har att upprätthålla ordningen och garantera grundlagsstadgade rättigheter.

Sverigedemokraterna lämnar in en begäran om att riksdagen anordnar en särskild debatt om påskhelgens våldsamma upplopp, de bakomliggande orsakerna till utvecklingen, samt vilka åtgärder som bör vidtas.

Stockholm den 20 april 2022

Henrik Vinge

Gruppledare Sverigedemokraterna

§ 3 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2021/22:455

Till riksdagen

Interpellation 2021/22:455 Fäbodbruket som riksintresse

av Hanna Wagenius (C)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 10 maj 2022.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade arrangemang.

Stockholm den 2 maj 2022

Näringsdepartementet

Anna-Caren Sätherberg

Enligt uppdrag

Annica Sandberg

Expeditionschef

§ 4 Anmälan om faktapromemoria

Tredje vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2021/22:FPM78 Förordning om informations säkerhet i unionens institutioner, organ och byråer
COM(2022) 119 till försvarsutskottet

§ 5 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Skatteutskottets betänkanden

2021/22:SkU22 Höjd omsättningsgräns för befrielse från mervärdesskatt

2021/22:SkU23 Ytterligare sänkt mervärdesskatt på vissa reparationer

2021/22:SkU14 Företag, kapital och fastighet

Försvarskommitténs betänkande
2021/22:FöU7 Civilt försvar och krisberedskap

Socialutskottets betänkande
2021/22:SoU24 En fast omsorgskontakt i hemtjänsten

Justitieutskottets betänkanden
2021/22:JuU18 Tillträdesförbud till badanläggningar
och bibliotek
2021/22:JuU22 Polisfrågor
2021/22:JuU27 Unga lagöverträdare
2021/22:JuU28 Vapenfrågor

Näringsutskottets betänkanden
2021/22:NU19 Handelspolitik
2021/22:NU20 Mineralpolitik
2021/22:NU25 Ett års förlängd giltighetstid för under-
sökningstillstånd

§ 6 Svar på interpellation 2021/22:462 om förbud mot synliga religiösa symboler

Anf. 1 Statsrådet LINA AXELSSON
KIHLBLOM (S):

Fru talman! Amineh Kakabaveh har frågat mig om regeringen kommer att ta fram förslag för att förbjuda synliga religiösa symboler för barn i förskola och skola.

Låt mig inleda med att säga att det är helt oacceptabelt att personal i förskolan kan tänka sig att kontrollera och tvinga barn att bära slöja. Barn och elever ska ges förutsättningar att själva forma sina egna uppfattningar gällande religion eller annan trosuppfattning.

Utbildningen ska enligt skollagen (2020:800) förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Skolan och förskolan ska enligt läroplanerna aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Detta sammantaget utgör grunden för det svenska skolväsendet.

Religionsfriheten är grundlagsskyddad i regeringsformen, och barn och elever ska därför ha möjlighet att såväl ge uttryck för sin tro som att avstå från att delta i konfessionella inslag i utbildningen. Att deltagande i konfessionella inslag ska vara frivilligt regleras också i skollagens första kapitel.

Barns rätt till religionsfrihet skyddas också av bland annat Europakonventionen och barnkonventionen, som gäller som svensk lag. Barnets rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet ska respekteras. Barn har samtidigt rätt att skyddas mot alla former av våld och utnyttjande, även när barnet omvårdas av sina föräldrar. Religionsfriheten kan aldrig användas som skäl för att utöva förtryck och våld mot ett barn.

Av barnkonventionen följer även att barnet ska ges möjlighet att uttrycka sina åsikter vad gäller

religionsfrågor. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad. I sammanhanget bör också nämnas vikten av att värna yttrandefriheten, en av demokratins hörnstenar. Därför anser jag inte att ett förbud mot religiösa symboler eller religiös klädsel i skolan eller förskolan är rätt väg att gå.

Med detta sagt om individens fri- och rättigheter vill regeringen dock öka kontrollen av konfessionella inslag i skolväsendet och lämnade därför i mars 2022 propositionen *Tydligare krav på fristående förskolor, skolor och fritidshem med konfessionell inriktning*. Propositionen innehåller bland annat förslag till ändringar i skollagen som innebär att relevanta begrepp såsom konfessionella inslag och konfessionell inriktning definieras, i syfte att tydliggöra begreppen. Förslagen värnar och tydliggör såväl barns och elevers rätt att avstå från religionsutövning i förskolan, skolan och fritidshemmet som deras rätt att utöva sin trosuppfattning.

Låt mig också vara tydlig med att hedersrelaterat våld och förtryck och dess olika uttrycksformer som kränker individens frihet är allvarliga samhällsproblem som inte ska få förekomma i förskolan och skolan. Regeringen har därför gett Statens skolverk i uppdrag att erbjuda skolpersonal kompetensinsatser i syfte att bland annat främja jämställdhet samt motverka hedersrelaterat våld och förtryck.

Skolverket har även tagit fram material till stöd för skolans arbete med hedersrelaterat våld med utgångspunkt i de reviderade läroplaner som börjar tillämpas höstterminen 2022. I februari 2022 redovisade Skolverket även ett regeringsuppdrag om stärkt systematiskt arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck inom skolväsendet, inklusive förskolan.

Jag är övertygad om att de förbättringar vi nu föreslår i regelverket är ett viktigt steg för att göra det lättare för elever att avstå från religiös påverkan samtidigt som deras rätt att utöva sin trosuppfattning upprätthålls.

Anf. 2 AMINEH KAKABAVEH (-):

Fru talman! Tack, skolministern, för svaret! Men egentligen är det en redogörelse för något helt annat än själva frågan.

Jag möter varje dag i verksamheten Varken hora eller kuvad, och som Amineh med egna erfarenheter, unga flickor i skolåldern men också äldre kvinnor som tvingas bära slöja.

En av dem är Jasmine, som medverkade för ett par veckor sedan i Hederspodden, där hon berättade att hon var sju år när hon kom till Sverige tillsammans med sin familj från Irak. Mamman bär dock inte slöja i Irak, men här i en Stockholmsförort bär hon den för att hennes man och hans familj vill det. Så småningom påverkar man Jasmine hårt för att hon ska bära slöja. Vid nio års ålder hålls en jätteceremoni. När flickan ska bära slöja har man denna ceremoni, och hon kan inte säga nej. Det innebär att hon helt plötsligt kommer till skolan som en helt annan människa.

Detta formar Jasmines och hennes systrars liv till dess att de blir 30 år. Nu när hon är 30 år har hon tagit av sig slöjan, men alla har tagit avstånd från henne. Detta är inte en frivillighet, och det är inte ett religiöst utövande. Det handlar inte om något frivilligt, som det hävdas i de vackra orden här, i våra lagar och i barnkonventionen – tyvärr.

Jag har burit slöja. Jag gjorde det till dess att jag 13 år. Man har hela sin egen familj, omgivningen, lagar, moskén och området på sig. Beskrivningen är exakt densamma för invandrarkvinnor och invandrarflickor – vi pratar förresten om flickebarn – i skolan och förskolan.

Varför ska internationella konventioner bara gälla Sverige? Frankrike är ett EU-land, och de borde ha samma ansvarstagande när det gäller Europakonventionen om mänskliga rättigheter. Men Frankrike har genomfört detta, och de har inte stämplat för rasism eller islamofobi. Det har snarare efter några år kommit en del undersökningar som visar att det har gynnat integrationen och att flickors självförtroende har ökat, för om du vågar vara i skolan och förskolan och simma på skoltid utan slöja och utan extra klädsel kan du också vara den som du är utanför skolan.

Jag menar att vi visst kan göra det här. Vi kan inte lämna den här frågan till enskilda skolledare eller personal för att de ska ta ställning. Barn är trogna mot sina familjer, och skolpersonal är också väldigt mån om att ha en god relation med föräldrarna.

Å ena sidan hävdar vi att skollagen ska gälla, att ändringar nu sker i läroplanerna och att vi ska kämpa emot hedersförtryck men å andra sidan låter vi religiösa skolor tillrättavisa och säga att de har andra lagar att ta hänsyn till. Gäller skollagen, gäller jämställdheten, gäller allas lika värde för alla kvinnor och barn i Sverige eller inte? Mitt svar är tyvärr nej, de gäller inte för de religiösa, oavsett vilka de är. Min fråga är: Varför ska vi inte vara tydliga?

Anf. 3 Statsrådet LINA AXELSSON KIHBLBLOM (S):

Fru talman! Jag håller med Amineh Kakabaveh om problematiken och om att den kultur som finns i hemmet kan utgöra ett hedersrelaterat förtryck. Det kan finnas våld. Det kan finnas många saker där.

Det jag tänker på som är viktigt är att vi ibland kan tro att det finns en sorts inneburen rätt att få driva skola i Sverige och att få påverka andra när man driver skola och att man på så sätt får använda skattemedel för att påverka och så vidare. Det här är två liknande sorters problematik men på två olika områden. Jag tycker att det är lika förkastligt att det finns på båda områdena.

Det jag tänkte begränsa mig till i dag handlar framför allt om det som finns i skolan. Barn och elever ska inte tvingas bära slöja mot sin vilja i förskolan eller skolan, utan flickor och kvinnor ska själva bestämma över vad de har på sig. Jag är mycket medveten om, som Amineh Kakabaveh påpekade här, att vi tar med oss kulturen hemifrån. Att kontrollera och begränsa

barns och elevers val av kläder kan vara ett uttryck för hedersrelaterat våld och förtryck.

Det är därför vi stärker de krav som finns på skolhuvudmän för hur det här tillämpas. Vi tydliggör de friheter man ska ha, och vi inför också i läroplanen flera områden som handlar om att man har en fördjupad diskussion i varje klassrum med eleverna och att det finns resurser och kunskap i skolan kring de här områdena. Skolan är en väldigt viktig del av elevernas och barnens liv, och förskolan likaså. Därför är det viktigt att det uppmärksammas av skolan om det förekommer i hemmet och att det finns kunskaper och att skolan kan erbjuda perspektiv på de grundläggande fri- och rättigheter som alla barn och elever har. Det handlar till sist om att få välja själv, tänka själv och uttrycka sig själv.

Det ställningstagande vi har gjort nu är att det finns rättigheter att få vara sig själv och uttrycka sin övertygelse, men man ska aldrig tvingas in i någonting. Därför är det viktigt att vi ser över de möjligheter som finns för att till exempel bedriva en skola där man har en religiös inriktning som gör det i princip omöjligt att inte delta i de religiösa uttryck som finns.

Här måste vi tänka efter. Det är till sist skattemedel som används, det är skolan som alla måste gå till och det är vårdnadshavare som väljer skola till sina barn. Här är det viktigt att vi håller skolan ren från sådan här påverkan som inte är tillåten.

Anf. 4 AMINEH KAKABAVEH (-):

Fru talman! Tack, statsrådet, för förtydligandet!

Det är klart att ansvaret ligger hos oss politiker, beslutsfattare och myndigheter att skydda och rädda barn. Men det är faktiskt också en mänsklig rättighet att inte utöva en religion, och det borde vara en självklarhet i det sekulära, feministiska Sverige och för alla partier, nästan, som hävdar samma sak. Men samtidigt säger vi att hur bra lagar vi än har i dag mot hedersförtryck gäller i verkligheten något helt annat. Varje dag möter jag folk som berättar det.

När jag var på väg hit ringde två flickor – de visste att jag skulle debattera detta – som är 18 och 22 år, och de sa: Amineh, den enda som vågar höja rösten är du. Varför vågar inte andra? Varför lämnar vi den här frågan till främlingsfientligheten eller till religiösa ledare och moralpoliser i förorten?

Jag vet en mamma som flyttade från Sörmland till en förort här i Stockholm och vars döttrar inte bär slöja. Alla andra gör det. De blir nypta och man frågar varför, och man kommer och knackar på hennes dörr och frågar varför hennes flickor kommer till skolan utan slöja. Gråtande säger hon: Amineh, hur ska jag göra som ensam kvinna som jobbar inom vården för att flytta från området? Jag säger nej, jag vill inte att någon ska flytta från något område. Jag vill att vi ska ha lagar och regler som gäller även människor från andra delar av världen, oavsett religion och oavsett bakgrund.

Det här handlar också om kön. Det här gäller inte männen, det gäller inte ortodoxa, muslimska eller kristna män, utan det gäller bara kvinnor och flickor.

Står vi på barrikaderna för deras rättigheter? Det stämmer inte. Flickkebarnens kroppar och hår sexualiseras från barnsben. Man säger: Du är oren. Jag har hört det. Jag blev kallad för det när jag vägrade slöja, till exempel. Man är en dålig flicka, och enligt lagar i många länder som Saudiarabien, Iran, Afghanistan och Qatar skapar man oordning i samhället om man gör så, för det anses att när flickkebarnen visar sina hårstrån kan männen bli upphetsade.

Här handlar det om synen på män, på kvinnor, på samhället och på barn – det är vidriga saker som ligger bakom den etik och moral som finns bakom de här symbolerna. Därför menar jag att vi måste ta detta på allvar.

Jag kontaktas under ramadan av många av mina vänner som är skolkuratorer och annat, och de säger att barnen som är sex sju år fastar och kan inte koncentrera sig. De frågar: Vad är det ni håller på med, Amineh? Då säger jag att jag via interpellationer försöker upplysa om detta. I sina egna hemländer har de inte de här reglerna för små barn. Turkiet är ändå ett muslimskt land, men i lagarna skyddar de faktiskt barn under 18 år.

I det feministiska och sekulära Sverige vill jag skydda barnen. Jag vill att de ska kunna ha slöja på sig på vägen till skolan, men sedan, när de kommer till skolan och förskolan, ska de kunna stänga in sina religiösa tecken i ett skåp och sedan ta på sig dem igen när de går hem. Kan vi inte stå för det? Kan vi inte stå för att de här flickorna ska kunna göra ett eget val?

Anf. 5 Statsrådet LINA AXELSSON
KIHLBLOM (S):

Fru talman! Jag håller med Amineh Kakabaveh om att det här är en svår och komplex problematik. Ibland pratar vi i Socialdemokraterna om att ta tillbaka den demokratiska kontrollen, och när vi pratar om detta handlar det faktiskt om att ta tillbaka skolan som plattform från människor som tror att de har en mänsklig rättighet att bedriva skola med ett specifikt syfte. Syftet kan vara att påverka religiöst, att få ta med sig sin kulturella inblick eller sin trosuppfattning och blanda ihop den med läroplanen och välja och vraka och göra det med våra skattemedel. Andra bedriver den för att de vill tjäna pengar. Då vill de kanske inte ha flickor som har viss längd på kjolen, och då finns det andra uttryck.

Vi i Sverige har att driva tanken att skolan ibland är en starkare rättighet än att få uttrycka sin religiösa känsla och så vidare.

Jag tycker att vi har ett problem i Sverige i och med att vi inte har en demokratisk kontroll av skolan. Det ska vara tydligt vad skolan har för syfte. Till sist: I svensk skola ska man börja i förskolan och skolan. Man ska bli en ung vuxen och kunna få sitt första jobb med ett psyke i behåll. Om man ska ha ett psyke i behåll och vara en ung människa som har provat sina egna tankar, förstår demokratins rättigheter och möjligheter, har möjlighet att också vara en religiös individ, om man så önskar, är det viktigt att vi upprätthåller

rätten att inte bli påverkad men också rätten att kunna uttrycka saker. Men självklart ska det handla om ålder och mognad, och man ska aldrig vara utsatt för påverkan.

Därför är det viktigt att vi har en läroplan som lyfter upp de aspekter som det innebär att vara människa, vara troende, kanske vara religiös eller att vara icke-religiös. Vilken plats i samhället har religion och andra kulturella uttryck? Och vilken plats har detta inte i samhället? Vad är acceptabelt och inte? Det här måste diskuteras så att alla barn utvecklar en känsla för sig själva, sitt eget liv och sina egna beslut.

Det är därför viktigt att man under sex- och samlevnadsundervisningen i skolan pratar om sexualitet, samtycke och relationer. Relationer har också att göra med andra saker, som relationen till sig själv, sin egen kultur och sin egen sexuella läggning.

Jag tycker dock också att det är viktigt att det finns utrymme för personliga uttryck, varav vissa kan vara religiösa. Men här är det viktigt att vi har personal som kan lyssna in, att det finns en socialtjänst som kan gå in när det finns otillåten påverkan.

Jag tycker också att det är väldigt viktigt att det finns en god dialog mellan skolan och alla som har barn i skolan om vad skolan står för, vad Sverige står för, vad vi inte vill se i svensk skola och vad vi kanske heller inte vill se utanför skolan. Det tycker jag att vi ska våga säga och stå upp för.

Jag är därför väldigt glad över att Amineh Kakabaveh har ställt dessa frågor till mig, för dem ska vi inte sluta diskutera. Ju mer vi diskuterar dem, desto mer måste vi våga ta ställning och desto fler människor upplyser vi såväl om rättigheter och möjligheter som om sådant vi inte vill se.

Anf. 6 AMINEH KAKABAVEH (-):

Fru talman! Tack, skolministern, för tydligheten! Det är viktigt att kunna stå upp utan att vara rädd för så kallade känsliga frågor. I Sverige vågar man nästan inte prata om det som är ett problem. Det finns en del högljudda män inom alla religioner. Så fort man pratar om detta skriver och säger de: Oj, oj, oj. Det är bara män. Det är sällan kvinnor.

Titta på Livets ord eller islamistiska och religiösa skolor! Det är sällan kvinnor som är på oss; det är oftast män. Det här är också en aspekt. Det är vi kvinnor eller flickkebarn som ska betala priset. De får äran av att skriva debattartiklar i tidningarna och utöva påverkan, medan vi ska vara tysta eftersom det är känsliga frågor.

Nej, vi måste stå upp nu när skolplanen ändras och nya lagar är på plats. Alla partier och framför allt regeringen har nu satsat så mycket pengar mot hedersförtryck. Då kan vi inte med ena handen bidra med detta och med andra handen upprätthålla könsförtryck och mekanismer som trycker ned flickkebarn och unga.

Bland de rapporter som har kommit – bland annat har forskaren Devin Rexvid gjort undersökningar om detta – har de flesta av dem som omhändertagits enligt LVU flytt, såsom Jasmine som jag nämnde, på grund av religiös påverkan eller för att man vägrar bära slöja.

Malmörapporten ger en tydlig och klar bild av hur föräldrar säger till sina små flickor i förskolan att de inte ska sitta i knät på en man. Detta måste vi stoppa.

Anf. 7 Statsrådet LINA AXELSSON
KIHLBLOM (S):

Fru talman! Jag håller helt med Amineh Kakabaveh om att vi ska fortsätta tala om dessa frågor. Det här handlar inte bara om skolan utan också om andra områden. Vi försöker lägga fram förslag inom mitt ansvarsområde, pedagogisk omsorg. Vi har även segregationsfrågan och hur vi använder skolköerna. Men vi kommer också in på annat som rör bostadssegregation. Vi kan tala om arbetsmarknaden och möjligheter att lära sig ett språk och få ett jobb.

Slutligen handlar det kanske om kvinnans möjlighet att leva ett självständigt liv, att fatta sina beslut och kunna göra det i ett självständigt system. Har vi ett samhälle i samhället där män styr blir det lätt på mäns villkor, och detta ska vi inte acceptera utan motverka.

Det är därför viktigt att vi har en skola som inte spär på bostadssegregation och att det i skolan inte handlar om vem din mamma och pappa är utan vad du vill. Du ska lyckas oavsett om du har en NPF-diagnos eller om du har föräldrar som inte kan hjälpa dig med läxor. Det ska vara möjligt för alla att lyckas i skolan och ta sig in på gymnasiet. Att klara gymnasieskolan är en biljett till att kunna fatta egna självständiga beslut.

Jag vill tacka Amineh Kakabaveh och hoppas att vi möts igen i interpellationsdebatter, för den här frågan ska vi fortsätta debattera.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 7 Svar på interpellation 2021/22:458 om barns situation i överskuldssatta hushåll

Anf. 8 Statsrådet MAX ELGER (S):

Fru talman! Angelica Lundberg har frågat mig hur jag tänker agera för att motverka att barn påverkas negativt, till exempel genom hemlöshet, på grund av vårdnadshavares skuldsättning.

Regeringen ser mycket allvarligt på att antalet barn som berördes av en vräkning ökade under 2021 och följer därför utvecklingen noga. Den absoluta merparten av vräkningarna av barnfamiljer – 87 procent – berodde på hyresskulder. Det är framför allt ensamstående föräldrar och familjer med långvariga ekonomiska problem som drabbas.

Under en följd av år har antalet barn som berörs av vräkning minskat, men sedan 2018 ser vi dessvärre en ökning. Kronofogdemyndigheten anför att en sannolik förklaring till ökningen är att hyresvärdar avvaktat med vräkningar under 2020 på grund av pandemin, för att i stället ansöka om vräkning 2021.

Att bli vräkt medför allvarliga konsekvenser, för enskilda, för närstående och för samhället och inte minst för de barn som drabbas. Målsättningen måste

vara att barn inte ska vräkas. Regeringen gav därför i februari i år Kronofogdemyndigheten i uppdrag att verka för att ett avhysningsförebyggande samarbete etableras med socialtjänst och hyresvärdar i samtliga kommuner. Arbetet ska särskilt inriktas mot att förebygga avhysningar som berör barn. Regeringen har även gett länsstyrelserna i uppdrag att stötta kommunerna i deras arbete med att förebygga och motverka vräkningar.

Regeringen har under många år vidtagit åtgärder för att stärka hushåll med svag ekonomi och för att motverka överskuldssättning och hemlöshet. Senast i vårandringsbudgeten föreslog regeringen att bostadsbidraget höjs tillfälligt för barnfamiljer för att särskilt skydda hushåll med svag ekonomi mot kraftiga prisuppgångar. Regeringen har även vidtagit andra åtgärder mot dessa prisökningar, såsom sänkt skatt på drivmedel och bensin. Bland andra insatser under senare år kan nämnas höjt barnbidrag och underhållsstöd samt även tillfälliga ekonomiska förstärkningar med anledning av pandemin.

Regeringen arbetar också långsiktigt för att underlätta för de ekonomiskt svaga barnfamiljerna. I januari 2022 överlämnade Utredningen om bostadsbidrag och underhållsstöd – minskad skuldsättning och ökad träffsäkerhet (BUMS) sitt slutbetänkande. Betänkandet är nu ute på remiss till den 30 juni, och regeringen ser fram emot att ta emot synpunkter på förslaget.

En rad åtgärder har genomförts för att i övrigt vända utvecklingen och hjälpa människor som befinner sig i en ekonomiskt utsatt situation. Det handlar bland annat om ränte- och kostnadstak för högkostnadskrediter, krav på att marknadsföringen av alla krediter ska vara måttfull, att kreditköp inte får vara det första eller ett förvalt alternativ vid köp på nätet och en ny skuldsaneringslag som gjort det lättare att ansöka om och få skuldsanering. I november 2021 beslutade regeringen också om att ge en särskild utredare ett uppdrag om att motverka riskfylld kreditgivning och överskuldssättning. Utredaren ska bland annat titta på möjligheten att införa ett centralt skuldregister. Uppdraget ska redovisas i maj 2023.

Mer specifikt vad gäller hemlöshet så har Socialstyrelsen på regeringens uppdrag analyserat och kommit med åtgärdsförslag för att förebygga och motverka hemlöshet inom socialtjänstens ansvar och område. Regeringen avser att ta fram en nationell hemlöshetsstrategi för perioden 2022–2026 och beräknar att avsätta 40 miljoner per år under strategiperioden.

Anf. 9 ANGELICA LUNDBERG (SD):

Fru talman! Omkring 162 000 barn lever i dag i överskuldssatta hushåll i Sverige. Det här är barn som inte själva bär ansvar för sin situation men som ändå drabbas mycket negativt. Antalet vräkningar av barnfamiljer har ökat och är det högsta sedan 2011. Under första halvan av 2021 blev 273 barn av med sitt hem när båda eller någon av barnets föräldrar blev vräta. Pandemin och de ekonomiska problem som följde av den har naturligtvis inte förbättrat situationen.

Regeringen driver en politik som har fått el- och bränslekostnaderna att stiga kraftigt, vilket har skapat en dominoeffekt på övriga delar av samhället. Och det är inte bara kaffe och tomater som har blivit dyrare. Allt som produceras med hjälp av el och som levereras med hjälp av bränsle har stigit i pris. Det är alltså en mycket stor del av det som vanliga svenskar köper som har blivit dyrare. Så länge regeringens el- och bränslekostnader fortsätter att driva på inflationen, som nu är på den högsta nivån sedan 90-talet, kommer fler och fler få det svårt att få vardagen att gå ihop. Det här drabbar inte minst barnen.

När vi nu har den här situationen i landet då duger det inte att komma med halvdana förslag som inte har någon åtgärdseffekt eller att vänta på nästa EU-direktiv. Vi kan inte heller utfärda direktiv till myndigheterna som tar fler år innan de ska slutbehandlas. Vi behöver agera här och nu.

Sverigedemokraterna vill förekomma problemen och motverka skuldsättning innan den sker så att inte fler barn blir drabbade av den otrygghet som hemlöshet innebär. Vi har därför lagt fram ett kraftfullt åtgärdsprogram mot överskuldsättning med 20 punkter på riksdagens bord. Socialdemokraterna har röstat nej till samtliga av dessa punkter.

Förslagen handlar bland annat om förbättrad kreditprövning för att endast de som har möjlighet att betala tillbaka ett lån ska få låna, skärpta regler för högkostnadskrediter, sänkta räntor på de allra dyraste lånen, mer utbildning och bättre kommunalt stöd. Det här gör vi därför att överskuldsättningen är ett allvarligt, stort och växande problem.

Men vi gör det också för att inte fler barn ska drabbas när föräldrar har stora skulder. Vi behöver stoppa den negativa spiralen. Om man själv har problem med att hantera sin ekonomi, konsumerar över sin betalningsförmåga och har svårt att hushålla med pengar är det svårare för barnen i de familjerna att lära sig sund ekonomisk hushållning.

Men inget av dessa förslag tycker Socialdemokraterna är bra, eftersom man har röstat nej till dem. Min fråga är därför om Max Elger tänker agera för att inte fler barn ska fara illa, och vad han tänker göra konkret här och nu.

Anf. 10 Statsrådet MAX ELGER (S):

Fru talman! Jag redogjorde i mitt inledande anförande för saker som vi gör här och nu. Vi har gett Kronofogdemyndigheten ett uppdrag att jobba med avhysningsförebyggande insatser. Vi har gett länsstyrelserna i uppdrag att bistå kommunerna för att förebygga och motverka vräkningar. Vi föreslår också i vårändringsbudgeten ett tillfälligt höjt bostadsbidrag för att ekonomiskt utsatta barnfamiljer ska klara de svåra tider vi lever i.

Angelica Lundberg redogör väl för de prisökningar vi ser i Sverige. Hon hänför det till regeringens insatser. Det är nog att tillmäta regeringen lite för stor betydelse. Vi ser exakt samma utveckling i alla länder i hela Europa. Vi ser det i USA.

Det finns naturligtvis en förklaring till detta. Det är den konflikt vi nu upplever i vårt närområde där el, gas- och oljepriser har stuckit iväg till följd av Rysslands invasion av Ukraina. Jag noterade inom parantes sagt att Angelica Lundbergs partiledare inte kunde uttala sig helt entydigt om det veckan dessförinnan, då han inte kunde välja mellan Putin och Biden. Men det är måhända en bisak i sammanhanget.

Vi är helt eniga om att vi inte ska se vräkningar av barn. Därför har vi vidtagit viktiga åtgärder. Vi har också lagt fram förslag som skulle bidra direkt till att barnfamiljer kunde finansiera sitt boende.

I höstens budget föreslog vi att vi skulle öka på investeringsstödet till kostnadseffektiva och billiga hyresrätter. Där valde Sverigedemokraterna att gå emot det förslaget när de genomförde sin budget med moderater och kristdemokrater.

Jag noterar att Sverigedemokraterna själva ibland talar om att höja bostadsbidraget. Men när de väl förhandlar med Moderaterna försvinner de förslagen. Det är ett känt manér. Det gäller också insatser för konsumentvägledning, som vi tidigare har diskuterat.

Just nu har regeringen lagt fram ett förslag om höjt bostadsbidrag för barnfamiljer. Jag har ännu inte hört Sverigedemokraterna kommentera det. Det är lite upp till bevis den här gången om Sverigedemokraterna kommer att ställa sig bakom regeringens förslag om höjt bostadsbidrag till utsatta barnfamiljer.

Jag väntar med spänning på att få se Sverigedemokraternas förslag och ett eventuellt gemensamt förslag från Sverigedemokraterna, Moderaterna och Kristdemokraterna i det avseendet.

Sammanfattningsvis gör regeringen en väldig mängd saker här och nu och kommer med progressiva förslag för att motverka de problem vi uppfattar. Vi har ofta sett att Sverigedemokraterna har gått emot sådana fördelningsförslag. Det gällde inte minst förslaget om att sänka skatten för ekonomiskt utsatta, funktionsnedsatta och långtidssjuka som vi lade fram i höstas och som Sverigedemokraterna valde att inte genomföra.

Avslutningsvis, Angelica Lundberg, kan du upplysa mig: Kommer ni att ställa er bakom vårt förslag om att höja bostadsbidraget för utsatta barnfamiljer som just nu ligger på riksdagens bord och där Sverigedemokraterna är satta att förhålla sig alldeles strax?

Anf. 11 ANGELICA LUNDBERG (SD):

Fru talman! Låt oss titta lite grann på det som regeringen anför att den har gjort för att hjälpa situationen för barn i överskuldsatta hushåll. I februari 2022 skrev man in i regleringsbrevet att Kronofogdemyndigheten ska verka för avhysningsförebyggande samarbete. Det är väl jättebra.

Sedan pratar man väldigt mycket om de bidrag som man vill införa. Det är symptomatiskt för regeringens politik. Man fortsätter att hålla skatter och kostnader på höga nivåer så att vanligt folk inte har råd, och sedan kompenserar man det genom att betala ut bidrag.

Huruvida Sverigedemokraterna kommer att ställa sig bakom ett höjt bostadsbidrag eller barnbidrag är i

det här läget något vi får avvakta tills budgeten är lagd och se. Men faktum är att vi har att förhålla oss till den situation som den här regeringen har skapat.

Faktum är, fru talman, att den regering som Max Elger representerar har haft makten i snart åtta år. Det är ganska lång tid. Under den tiden har alltså antalet barn som vräks ökat. Elpriserna har gått upp. Bränslepriserna är på helt galet höga nivåer. Inflationen är den högsta på 30 år. Otryggheten breder ut sig i vårt land. Skjutningar, gängvåld, kravaller och upplopp är sådant som vi har fått bli vana vid. Skuldberget ökar, och människor får det allt svårare i sin vardag. Utan att raljera, fru talman, kan jag faktiskt inte komma på ett enda område där den här regeringen har lyckats.

Sverigedemokraterna har lagt fram många förslag som på riktigt skulle kunna göra skillnad.

När det gäller överskuldssättning och barns situation i skuldsatta hushåll vill vi bland annat stärka unga personers kunskap om privatekonomi.

Vi vill stärka och utveckla konsumentvägledningen på bästa sätt så att alla medborgare, oavsett var i landet de bor, ges möjlighet till lokal konsumentvägledning.

Vi vill utreda hur ett komplett skuldregister kan införas så att den som ska bevilja en kredit kan få överblick över konsumentens hela ekonomi.

Vi vill förbättra och utöka kreditprövningen.

Vi vill att krediter som huvudsakligen avser kreditköp, alltså köp kopplade till en vara eller tjänst, ska omfattas av lagen om högkostnadskrediter.

Samma sak gäller köp där betalning omvandlas från faktura till delbetalning – vi vill att de också ska omfattas av reglerna om högkostnadskrediter.

Vi vill begränsa antalet högkostnadskrediter och ytterligare skärpa regleringen kring marknadsföring av krediter.

Vi har också föreslagit åtgärder för att öka byggandet av lägenheter som folk har råd att bo i. Att investeringsstödet skulle ge fler hyresrätter stämmer inte; det är konstaterat.

Samtidigt vill vi sänka bränslepriset och priset på el – på riktigt och inte som regeringen, som ger med den ena handen och tar med den andra.

Detta, fru talman, är bara ett axplock av alla de åtgärder som vi har föreslagit och som Socialdemokraterna sagt nej till.

Att den absoluta majoriteten av de familjer som vräks har hyresskulder och att pandemin är en stor anledning är säkert jag och statsrådet överens om. Men den här situationen kunde rimligtvis förutspås. Varför agerade inte regeringen tidigare? Såg man det inte komma?

Anf. 12 Statsrådet MAX ELGER (S):

Fru talman! Jag fick några frågor som jag har att förhålla mig till, men vi kan väl börja med ledamoten Lundbergs inledande ord om att de åtgärder som regeringen vidtar är jättebra. Där är vi helt överens, och det är glädjande.

Ledamoten Lundberg hade dessutom svårt att hitta någonting som är bra här i tillvaron. Jag kan göra några smärre observationer till hennes hjälp.

Sysselsättningen i Sverige är just nu den högsta vi upplevt sedan början av 90-talet. Det är inte så tokigt. Det är bra när folk har jobb och kan försörja sig. Arbetslösheten sjunker, och ekonomin växer. Det skulle jag säga är inte oväsentliga observanda när man försöker utvärdera hur situationen egentligen är i landet.

Med detta sagt: Ledamoten Lundberg nämner flera förslag på skuldsättningsområdet. Det är just dessa förslag vi utreder nu – förslag om ett centralt skuldsättningsregister som möjliggör en bättre kreditprövning, om måttfullhet i marknadsföring, om att sänka räntetaket på högkostnadskrediter etcetera.

Då har vi den omständigheten att vi inte bara kan lägga fram förslag hur som helst, utan de måste utredas och genomlysas på ett adekvat sätt. Det är det arbete som pågår, så även i den delen förefaller vi vara helt överens.

Där vi inte är överens är när man går till botten med problem såsom att det saknas billiga hyresrätter. Där föreslog regeringen att vi skulle öka på investeringsstödet till hyresrätter, som ju har gett upphov till en mycket stor mängd hyresrätter. Detta motsatte sig Sverigedemokraterna, varpå det naturligtvis kommer att bli färre hyresrätter som vanligt folk kan finansiera. Det kan jag bara beklaga.

Jag noterar vidare att Sverigedemokraterna motsätter sig andra insatser för att hjälpa ekonomiskt utsatta, inte minst långtidssjuka och funktionsnedsatta, med en särskild skatt som i dagligt tal brukar kallas funkisskatten.

Jag ser med spänning fram emot Sverigedemokraternas budgetförslag, och jag ser med lika mycket spänning fram emot att ta del av vad som eventuellt emanerar ur en diskussion med Moderaterna. Vi har ju vid det här laget lärt oss att Sverigedemokraterna må tala om sympatiska förslag, men när det kommer till kritan finns det inga resurser där.

Min fråga till ledamoten Lundberg kvarstår: I denna utsatta situation för barnfamiljer, som illustreras av ledamoten Lundberg på ett alldeles förträffligt sätt, har vi alltså ett förslag på riksdagens bord som är att höja bostadsbidragen för dessa barnfamiljer. Min fråga är helt enkelt varför Sverigedemokraterna inte bara ställer sig bakom det. Det är ju ett gott förslag för att avhjälpa vräkningar och hemlöshet för barn.

Anf. 13 ANGELICA LUNDBERG (SD):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret!

Nu är det ju så här: Saker och ting blir inte mer sanna, lögnen blir inte mer sanna, ju mer man upprepar dem.

Det här med funkisskatt har vi avhandlat ganska många gånger tidigare. Det finns inget sådant begrepp, och det är inget Sverigedemokraterna har infört, så jag hoppas att vi kan lägga en filt över det.

Det blir också lite komiskt när statsrådet tar upp sysselsättningen. Jag vet inte – är vi sämst i Europa nu,

eller har vi hoppat upp några placeringar? Hur ser det ut med sysselsättningen egentligen? Statsrådet får gärna redogöra för hur det går med den.

Barn som vräks, som får flytta runt hos släktingar eller bo på vandrarhem och som saknar en fast punkt i tillvaron, far naturligtvis illa. Det skapar en otrygg vardag som kan leda till problem i skolan, problem med kompisar och psykisk ohälsa.

Självklart är det bra att Kronofogden samarbetar med socialtjänsten för att förebygga vräkningar av barnfamiljer. Men att det här var något som inte skedde tidigare utan som regeringen gav Kronofogdemyndigheten i uppdrag först i februari i år är talande för hur frågor om skuldsättning och andra frågor hanteras av den här regeringen. Man väntar tills något sker i stället för att tänka framåt. Först när problemet är ett faktum agerar regeringen. Då kan det många gånger vara för sent. Man är reaktiv i stället för proaktiv. Våra förslag har till syfte att stoppa överskuldsättningen innan den sker medan regeringen fokuserar på att sätta plåster på redan öppna sår. Man ser det helt enkelt inte komma.

Jag hoppas att statsrådet i och med den här debatten ändå har fått upp ögonen för problematiken och att han agerar snabbt och koncist så att vi kan undvika att fler barn far illa i framtiden.

Anf. 14 Statsrådet MAX ELGER (S):

Fru talman! Jag fäster uppmärksamhet vid att Angelica Lundberg har uppmärksammat det regeringen nu gör för att motverka vräkning av barnfamiljer och tycker att det är bra insatser. Det är det vi gör här och nu, och jag tror att vi ser likadant på problematiken.

Jag fick en fråga om sysselsättningen – detta är mer av folkupplysningskaraktär. Sysselsättningen i Sverige är den näst högsta i Europa. Vi är inte riktigt högst, men näst högst. Det är gott och väl. Jag hoppas innerligt att jag på detta sätt har bibringat en mer adekvat verklighetsbeskrivning när vi fortsätter denna diskussion i ett annat sammanhang.

Jag fick också en fråga om den funkisskatt som Sverigedemokraterna valde att införa i höstas. Den är det faktum vi lever med. Hade Sverigedemokraterna inte valt att göra upp om budgeten med Moderaterna hade funktionsnedsatta, långtidssjuka och andra som lever på sjuk- och aktivitetsersättning betalat lägre skatt än vad som är fallet i dag. Självklart hade det varit gynnsamt i de tider vi lever i.

Jag kan alltså bara beklaga att Sverigedemokraterna på något sätt talar om ekonomisk utsatthet, vilket till och med i mina öron stundtals kan klinga rätt så väl, men när det kommer till kritan gör man upp med Moderaterna. Då blir resultatet noll kronor på dessa insatser. Det blir högre skatt för funktionsnedsatta och andra utsatta som lever på sjuk- och aktivitetsersättning.

Jag tackar för alla vänliga ord om de bra insatser som regeringen genomför. Där är vi helt eniga. Jag är glad att jag har fått berätta om att Sverige faktiskt upplever ett rätt så gott allmänekonomiskt tillstånd och

hoppas att detta är utgångspunkten för våra fortsatta interaktioner. Men jag beklagar att det är Moderaterna som styr när Sverigedemokraterna formulerar sin ekonomiska politik.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 8 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Proposition

2021/22:235 Sekretess hos två kommissioner

EU-dokument

COM(2022) 142 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om upprättande av en ram för att fastställa krav på ekodesign för hållbara produkter och om upphävande av direktiv 2009/125/EG

COM(2022) 151 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ämnen som bryter ned ozonskiktet och om upphävande av förordning (EG) nr 1005/2009

COM(2022) 179 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring och rättelse av förordning (EU) nr 508/2014 vad gäller särskilda åtgärder för att mildra konsekvenserna för fiskeverksamheten av Rysslands militära aggression mot Ukraina och för att begränsa effekterna på leveranskedjan för fiskeri- och vattenbruksprodukter av de marknadsstörningar som orsakas av den militära aggressionen

Motioner

med anledning av prop. 2021/22:210 Tidigt kommunalt ställningstagande till vindkraft

2021/22:4636 av Elin Segerlind m.fl. (V)

2021/22:4647 av Martin Kinnunen m.fl. (SD)

2021/22:4657 av Rickard Nordin m.fl. (C)

2021/22:4661 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD)

2021/22:4664 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M)

2021/22:4665 av Jakob Olofsgård m.fl. (L)

med anledning av prop. 2021/22:217 Stärkt kontroll och kvalitet i folkbokföringen

2021/22:4668 av Ulla Andersson m.fl. (V)

2021/22:4672 av Hampus Hagman m.fl. (KD)

2021/22:4673 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C)

2021/22:4678 av Eric Westroth m.fl. (SD)

2021/22:4680 av Gulan Avci m.fl. (L)

2021/22:4683 av Niklas Wykman m.fl. (M)

med anledning av prop. 2021/22:224 Utvisning på grund av brott – ett skärpt regelverk

2021/22:4644 av Tony Haddou m.fl. (V)

2021/22:4667 av Ludvig Aspling m.fl. (SD)

2021/22:4676 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M)

2021/22:4681 av Robert Hannah m.fl. (L)

2021/22:4685 av Hans Eklind m.fl. (KD)

§ 9 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 2 maj

2021/22:470 Nya skatter och skattehöjningar

av *Niklas Wykman* (M)

till finansminister Mikael Damberg (S)

2021/22:471 Skattehöjningar kopplade till klimat och miljö

av *Jasmin Farid* (M)

till finansminister Mikael Damberg (S)

2021/22:472 Skattehöjningar

av *Kjell Jansson* (M)

till finansminister Mikael Damberg (S)

2021/22:473 Plastpåskatten

av *Magnus Stuart* (M)

till finansminister Mikael Damberg (S)

2021/22:474 Plastpåskattens påverkan på svenska företags konkurrenskraft

av *Helena Bouveng* (M)

till finansminister Mikael Damberg (S)

§ 10 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 29 april

2021/22:1516 Folkräkningens genomförande

av *Niklas Wykman* (M)

till finansminister Mikael Damberg (S)

2021/22:1517 Folkräkning

av *Eric Westroth* (SD)

till statsrådet Ida Karkiainen (S)

den 2 maj

2021/22:1518 Distansutbildning som särskilt stöd

av *Fredrik Christensson* (C)

till statsrådet Lina Axelsson Kihlblom (S)

2021/22:1519 Flyktingmottagande

av *Hanna Wagenius* (C)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2021/22:1520 Klimataktivister som vandaliserar kulturarv

av *Jonas Andersson* i Lingham (SD)

till kulturminister Jeanette Gustafsdotter (S)

2021/22:1521 Brobyte i Vrena

av *Martina Johansson* (C)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

§ 11 Kammaren åtskildes kl. 13.50.

Sammanträdet leddes av tredje vice talmannen.

Innehållsförteckning

§ 1 Meddelande om frågestund	1
§ 2 Meddelande om särskild debatt om påskhelgens kravaller.....	1
§ 3 Anmälan om fördröjt svar på interpellation	1
§ 4 Anmälan om faktapromemoria.....	1
§ 5 Ärenden för bordläggning	1
§ 6 Svar på interpellation 2021/22:462 om förbud mot synliga religiösa symboler	2
Anf. 1 Statsrådet LINA AXELSSON KIHLEBLUM (S)	2
Anf. 2 AMINEH KAKABAVEH (-)	2
Anf. 3 Statsrådet LINA AXELSSON KIHLEBLUM (S)	3
Anf. 4 AMINEH KAKABAVEH (-)	3
Anf. 5 Statsrådet LINA AXELSSON KIHLEBLUM (S)	4
Anf. 6 AMINEH KAKABAVEH (-)	4
Anf. 7 Statsrådet LINA AXELSSON KIHLEBLUM (S)	5
§ 7 Svar på interpellation 2021/22:458 om barns situation i överskuldssatta hushåll	5
Anf. 8 Statsrådet MAX ELGER (S).....	5
Anf. 9 ANGELICA LUNDBERG (SD)	5
Anf. 10 Statsrådet MAX ELGER (S).....	6
Anf. 11 ANGELICA LUNDBERG (SD)	6
Anf. 12 Statsrådet MAX ELGER (S).....	7
Anf. 13 ANGELICA LUNDBERG (SD)	7
Anf. 14 Statsrådet MAX ELGER (S).....	8
§ 8 Bordläggning	8
§ 9 Anmälan om interpellationer	9
§ 10 Anmälan om frågor för skriftliga svar	9
§ 11 Kammaren åtskildes kl. 13.50	9